

Bhabha plaats de hele discussie in een bredere context: 'Als bijvoorbeeld de belangstelling voor het postmodernisme niet verder gaat dan het koesteren van het feit dat de "grote idealen" van het rationalisme, uit de periode van de Verlichting, verbrokken, dan blijft het postmodernisme, ondanks alle intellectuele opwindings, in zijn diepste wezen een eurocentrische zaak. De verder strekkende betekenis van de postmoderne tijd is gelegen in het besef dat door de kennistheoretische "beperkingen" van zulke etnocentrische ideeën "andere" afwijkende en dissidente stemmen en geschiedenissen worden buitengesloten, zoals die van vrouwen, gekoloniseerden, minderheidsgroepen en mensen met een zogenaamde afwijkende seksualiteit. Het nieuwe internationalisme heeft namelijk alles te maken met postkoloniale migratiegeschiedenissen, politieke en culturele verhalen in de diaspora, grootscheepse verplaatsingen van plattelandsbewoners en inheemse volkeren, met ballingschap en met de deprimerende levens van politieke en economische vluchtelingen.' Dit is, voor zover ik Bhabha begrijp, een pleidooi om het postmodernisme te begrijpen als een veelheid van modernismen. Wat wil zeggen een veelheid van posities die niet meer tot elkaar te herleiden zijn. Die veelheid van posities heeft uiteindelijk politieke consequenties. De confrontatie met 'andere' kunst en andere kunstenaars heeft voor de westerse organisatoren, kunstcritici, toeschouwers,... een hoge inzet: 'En de vraag die de vreemdeling tot hen gaat richten om dit grote debat te openen, dat tegelijk een grote strijd zal zijn, betreft niemand minder dan de politicus, de mens als politiek wezen.' (Jacques Derrida). ●

Homi Bhabha, *Grensoverschrijdingen: kunst in een tijd van multiculturele interpretaties*, in: *Kans of verrijking. Podiumkunsten in multicultureel perspectief*, Amsterdam, Theater Instituut Nederland, 1995

Rustom Bharucha, *Een visie uit Indië. Gedachten over theater, cultuur en politiek*, Passeur Publications, Utrecht, 1998

Jacques Derrida, *Over Gastvrijheid*, Amsterdam, Boom, 1998

Rasheed Araeen, *Waar zijn de onzichtbare anderen? De problemen van kunst als vrije expressie in de multiculturele samenlevingen van het Westen*, in: Gie Goris (ed.), *Glokale Kunst in Vlaanderen*, Antwerpen, Wereldwijd (Noord-Zuid-Cahier 23)

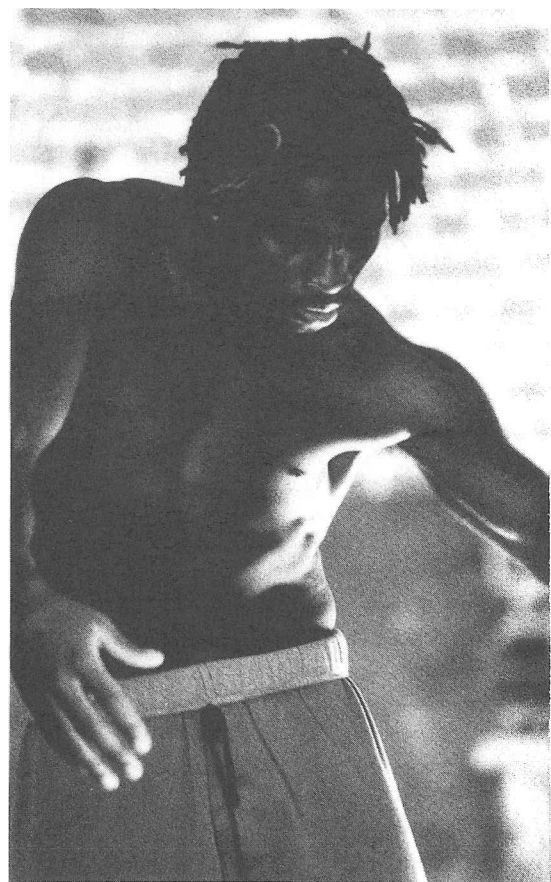
Marianne Buyck in gesprek met Mxolisi George Khumalo

'Het is alsof je als performer moet bewijzen dat je Afrikaan bent'

Mxolisi George Khumalo, in 1971 geboren in Soweto (Zuid-Afrika), kwam voor het eerst met dans in aanraking via 'street dances'. Na zijn werkuren als ober volgde hij danslessen in het kader van het Kopano Community Project. Daarop volgden samenwerkingen met Zuid-Afrikaanse choreografen als Robyn Quin, SPJ Sabogha en Adel Blanc, en een project waarin hij zelf dansles gaf aan kinderen. Uiteindelijk kwam hij bij P.A.R.T.S. terecht, waar hij o.a. werkte met Thomas Hauert, Jonathan Burrows en Matthias De Koning. Tijdens de opleiding creëerde hij samen met Moeketsi Koena Blomplek een duet. Eind juni 2000 studeerde hij af. In zijn eindwerk, de solo *Ulozi*, speelt zijn jeugd in Soweto een belangrijke rol.

Ulozi verwijst naar de duistere wereld van Afrikaanse mythes en rituelen. Khumalo integreert en transformeert het ritmische benenwerk van de Afrikaanse traditionele dans en ontleent poses aan Afrikaanse sculpturen. In *Ulozi* vertrok hij van de vraag hoe, binnen de ruimte van de hedendaagse dans, om te gaan met zijn Afrikaanse roots. In *Flush*, een productie die in december 2000 in première ging in de Beursschouwburg, zoekt hij verder naar een eigen danstaal: een taal waarin hij zich 'thuis' kan voelen, op het kruispunt van verschillende culturen, met elk hun eigen symbolen, taal en logica. Voldoende aanleiding voor een gesprek.

Etcetera: Als wij, Europeanen, naar uw voorstellingen kijken, hebben we de onbehaaglijke ervaring dat we niet in staat zijn erover te praten, we komen niet verder dan 'goed gebracht', in het beste geval vinden we het interessant. Hebt u toen u uit Zuid-Afrika bij P.A.R.T.S. aankwam een vergelijkbare ervaring gehad toen u keek naar hedendaagse dans?

Ulozi (George Khumalo) FOTO: NATHALIE WILLEMA